

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

המבקשת

בעניין: **התנועה למען איכות השלטון בישראל**
ע"י עוה"ד אריאל ברזילי, דן שבל

נגד

המשיב

1. ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר
ע"י עו"ד שחר אגמון

2. סדי בן שטרית
3. אריאנה מלמד
4. יעל גאון
5. לירי שביט

משיבים פורמאליים

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת מ' קסלסי) מיום 18.1.2021 בת.א. 27065-12-20. בהחלטה דחה בית המשפט את בקשת המבקשת לסלק את תביעתו של המשיב 1 (להלן: **המשיב**) על הסף, ולחלופין להורות על פיצול התביעה.

הרקע העובדתי

1. המשיב, חבר כנסת, הגיש לבית משפט קמא תובענה. מהות התביעה הוגדרה: "לשון הרע", נזיקין וסכום התביעה הועמד על סך של 840,000 ₪. לטענת המשיב, המבקשת ונתבעים נוספים פרסמו במרוצת חודש אוקטובר 2020 ברשת הטוויטר וברשת הפייסבוק, פרסומים שונים המתייחסים לו האשמות פליליות, תוך שהם מכתירים אותו, בין היתר כ"מאפיונר", כ"עברייני" וכ"מושחת". המשיב פרט בכתב התביעה את הפרסומים השונים תוך התייחסות לכל אחד מהנתבעים.

2. בכל הנוגע למבקשת נטען כי זו הפיצה ברשת הפייסבוק מודעת גיוס מטעמה, הקוראת לציבור להצטרף אליה למאבק בשחיתות השלטונית, ולפעילותה למען טוהר המידות בקרב נבחרים ציבור. במרכז המודעה מתנוססת תמונת המשיב תחת הכיתוב "מאפיונר", צריך להיחקר". לפי הנטען בכתב התביעה במודעת הגיוס המבקשת בחרה – ללא כל ביסוס ואחיזה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

פני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

במציאות – להכתיר את התובע כסמל השחיתות השלטונית בישראל, וכ"דמות מאפיוזית" (סעיף 14 לכתב התביעה).

3. המשיב רואה בפרסומים אלה, ובאחרים שפורסמו על ידי הנתבעים האחרים, לשון הרע, והוא מבקש פיצוי, ללא הוכחת נזק, כקבוע בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.

4. המבקשת פנתה לבית משפט קמא בבקשה לסילוק התביעה על הסף, לפיצול התביעה ולארכה להגשת כתב ההגנה. בקשת המבקשת הוגשה בהתאם לתקנות 41 ו-42 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: **התקנות החדשות**). לטענת המבקשת, התביעה נכללת בסוג התביעות המכונות SLAPP, (Strategic Lawsuit Against Public Participation), ומדובר בתביעה המוגשת ממניעים אסטרטגיים על ידי תובעים "חזקים", פוליטית או כלכלית, בכדי לאלץ נתבעים לסגת ממאבקם הציבורי, ולהשתיקם. לטענת המבקשת, מאחר והמטרה היחידה העומדת ביסוד התביעה היא הפעלת לחץ על מנת להשתיק את המבקשת, ולמנוע ממנה להשמיע ביקורת עניינית על התנהלותו של המשיב – דינה להידחות על הסף. המבקשת טענה כי קיימים פערי כוחות בינה לבין המשיב, וכי יש בהגשת התביעה כדי להקים אפשרות ממשית ליצירת אפקט מצנן על נכונותה של המבקשת ליטול חלק בוויכוח מסוים או בשיח הציבורי.

5. לצד טענות אלה, המבקשת טענה כי צירוף נתבעים נוספים, בנסיבות עובדתיות שונות, הוא בגדר ניצול לרעה של הליכי משפט. המבקשת מפנה בעניין זה לתקנה 4 לתקנות החדשות, ועל יסוד עמדתה כי מדובר בשימוש לרעה בהליכים, היא ביקשה את מחיקת כתב התביעה גם מטעם זה.

6. ביחס לסוגיית צירוף הנתבעים, נסמכה המבקשת על תקנה 22 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: **התקנות הקודמות**), שחלו במועד שבו כתב התביעה הוגש. לטענתה, אין יסוד לצירוף התביעות כנגד הנתבעים השונים, שכן מדובר במספר מסכות עובדתיות שונות בתכלית לכדי תביעה אחת. לשיטתה, האירועים הם שונים, והפרסומים הם אחרים, מבלי שיש קשר ביניהם. בהינתן הערכתה של המבקשת כי סיכויי הבקשה נושא הליך זה גבוהים, נתבקשה גם הארכת מועד להגשת כתב ההגנה.

7. להשלמת התמונה אציין כי גם נתבעים 4-5 להליך המתנהל בבית משפט קמא הגישו בקשה למחיקת התביעה, ולחלופין לדחייתה. המבקש הגיב לבקשה זו, אך בית משפט קמא טרם החליט בה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

החלטת בית משפט קמא מושא הבקשה

8. בית משפט קמא דחה את בקשת המבקשת על אתר, מיד לאחר הגשתה, מבלי להידרש לתגובת המשיב. בהחלטתו כתב בית משפט קמא את הדברים הבאים:

"נתבעת 2 [המבקשת – א.ד.] היא האחרונה מבין הנתבעים שיכולה לטעון לפערי כוחות ולתביעת השתקה כלפיה. אין לי ספק שמשאביה הכספיים וניסיונה רב השנים יסייעו לה לעמוד בפרץ. בשלב זה לא מוצאת הצדקה לפצל התביעה. מדובר באותה תקופה ובאמרות דומות. הנזק הנתבע מופרד לכל נתבע וממילא מבוסס על הסכום המקסימאלי הקבוע בחוק ללא הוכחת נזק, כך שלא תתקיים טרחה כפולה ומכופלת למי מהנתבעים. זאת ועוד נוכחותה של התנועה לאיכות השלטון בתביעה שהוגשה נגד מספר נתבעים עשויה להועיל ליתר הנתבעים. אשר על כן הבקשה נדחית אף מבלי לקבל את תגובת התובע.

לעניין בקשת ארכה להגשת כתב הגנה – יש להגיש כתב הגנה בהתאם לתסד"א, כל בקשת ארכה צריכה להילוות בציון המועד המקורי ותגובת התובע, כאמור בת' 55 לתסד"א 2018"

עיקרי טענות המבקשת

9. המבקשת טוענת כי יש לתת לה רשות לערער, וכי לא ניתן לדחות את ההכרעה בבקשה – שכן, לשיטתה, עצם ניהול הליך של תביעת השתקה משיג את מטרתו הפסולה. לטענת המבקשת אם אכן, ייקבע בדיעבד כי המדובר בתביעת השתקה, הרי שהנזק למבקשת כבר נגרם, ותביעת ההשתקה השיגה את מטרתה. כמו כן, ככל שייקבע שראוי היה לנהל את התביעה בנפרד, לא ניתן יהיה להשיב את הגלגל לאחור.

10. המבקשת מרחיבה בבקשתה על הנזק שנגרם מעצם ניהול הליך, שנועד, לדידה, להשתקתה, תוך שימוש לרעה בהליכי המשפט. בנוסף נטען כי בית משפט קמא עשה שימוש מוטעה בידיעתו האישית, משקבע כי המבקשת "היא האחרונה מבין הנתבעים שיכולה לטעון לפערי כוחות". המבקשת תוהה מהיכן המידע שהביא את בית משפט קמא לקבוע זאת, תוך התבססות על דעה מוקדמת, ומבלי שברשות בית המשפט מידע לגבי משאביה הכספיים. נוסף על כך, מפנה המבקשת לכך שנימוק אחר בהחלטת בית המשפט קמא – שלפיו נוכחות המבקשת עשויה להועיל ליתר הנתבעים – אינו מבוסס ואינו נכון, שעה שאין קשר בין התביעות. לדידה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

של המבקשת, די בכך שהמשיב הוא יושב ראש הקואליציה, אחד התפקידים החזקים במדינת ישראל, ואילו המבקשת היא עמותה, כדי להבהיר את פערי הכוחות.

11. בהתייחסה לשאלת הפרדת הדיון, המבקשת טוענת כי אין יסוד לקביעה שמדובר באמירות דומות שנאמרו באותה תקופה, וכי הטעמים שהובאו אינם נותנים מענה להוראות התקנות הקודמות באשר לצירוף נתבעים.

עיקרי טענות המשיב

12. המשיב טוען כי צירופם של המבקשת והמשיבים הפורמליים לכתב תביעה אחד עולה בקנה אחד עם המדיניות המשפטית הראויה, ואינו יוצר הכבדה אלא להיפך מאפשר קיום דיון משפטי, צודק מהיר ויעיל, וכן חסכון במשאבי זמן ועלויות, ומניעת הכרעות סותרות (המשיב מפנה לתקנה 5 לתקנות החדשות).

13. אשר לטענות לעניין היותה של התביעה, תביעת השתקה, המשיב טוען כי הדוקטרינה המוכרת במשפט האמריקאי טרם אומצה באופן מלא במשפט הישראלי, אלא בדרך מצומצמת, שבה נדרש קיומם של שלושה תנאים: הגשת תביעה בסכום גבוה במיוחד, הגשת תביעה בקשר עם עניין ציבורי, החורג מעניינם הפרטי של הצדדים; ופערי כוח גדולים בין הצדדים. לטענת המשיב תנאים אלה אינם מתקיימים.

14. בהקשר זה המשיב מפנה לנתונים על אודות המבקשת, כפי שלמד עליהם מתוך אתר האינטרנט שלה, ומהם הוא למד כי יש יסוד לקביעת בית משפט קמא באשר למבקשת. מכל מקום, המשיב סבור כי לא מתקיימים התנאים לסילוק התביעה על הסף, שכן בחינת קיומם של התנאים מחייבת בירור עובדתי.

דיון והכרעה

15. לאחר עיון בבקשה ובצרופות לה, ובהחלטת בית משפט קמא, החלטתי לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור, לתת רשות ערעור, ולדון בבקשה כבערעור. דין הערעור להתקבל באופן חלקי.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

16. כפי שאפרט להלן, היה מקום לדחות את בקשת המבקשת, בנקודת הזמן הנוכחית, שלא מנימוקי החלטת בית משפט קמא, תוך מתן האפשרות להגשת בקשה נוספת בהמשך ההליך, ולאחר השלמת הגשתם של כתבי הטענות.

מחיקת תביעה מכוח תקנות 41-42 לתקנות החדשות

17. החלק הראשון בבקשתה של המבקשת למחיקת התביעה נשען על תקנות 41-42 לתקנות החדשות, שמסמיכות את בית המשפט למחוק תביעה:

41" (א) בית המשפט רשאי להורות על מחיקת כתב תביעה בכל עת על יסוד אחד מנימוקים אלה:

- (1) כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה;
- (2) מכתב התביעה עולה כי התביעה היא טרדנית או קנטרנית;
- (3) התובע מתמיד, באופן שאינו מניח את הדעת, להימנע מלקיים הוראה מתקנות אלה או נמנע מלקיים החלטה או הוראה של בית המשפט;
- (4) כל נימוק אחר שלפיו הוא סבור שראוי ונכון למחוק את התביעה.

...

42. סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו."

18. אף מבלי להידרש לשאלה, האם יש בהיותה של תביעה, תביעת השתקה, כדי לשמש נימוק מספיק למחיקתה, מכוח האמור בתקנה 41 (א)(4) לתקנות החדשות, או שניתן לראות בכך שימוש לרעה בהליכי משפט ולהחיל את תקנה 42; והאם יש בהרחבת הסמכות למחיקת התביעה לפי התקנות החדשות כדי להשליך על היחס לתביעות השתקה, הרי שהשלב להגשת בקשה כזו, הוא לאחר הגשתו של כתב ההגנה.

19. סמכות המחיקה והדחייה של כתב התביעה אינה מוגבלת לתחילת ההליך ואין המדובר במחיקה או בדחייה "על הסף" בלבד (השוו לכותרת פרק ח' לתקנות הקודמות), אלא בית המשפט רשאי להורות כך בכל עת. האפשרות למחיקה לפי תקנה 41 או תקנה 42 לתקנות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

פני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

החדשות איננה מיוחדת לשלב הראשוני של ההליך, אלא בית המשפט רשאי לשקול את הדברים בכל שלב.

20. תביעות השתקה הן, ככלל, תביעות אזרחיות המוגשות נגד פרט או קבוצה, שיש להם חלק במאבק או בפעילות ציבורית. תביעה זו מוגשת בידי גוף חזק יותר, שפעילותם הציבורית של הנתבעים מנוגדת לאינטרסים שלו. התביעה, מוגשת במטרה להפעיל לחץ על הנתבעים, ובכך להביא להפסקת הפעילות, והשתקת הנתבעים (ר' חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר, בועז שנוור **דיני לשון הרע, הדין המצוי והדין הרצוי** 457 (מהדורה שנייה, 2019) (להלן: **גנאים, קרמניצר ושנוור**); שחר טל "אימת הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל" **משפטים** מה 515, 518 (2015)).

21. מאפייניה המסורתיים של תביעת ההשתקה הם, על פי רוב, סיווגה של התביעה כתביעת סרק או כתביעה בעלת סיכויים קלושים; סכום תביעה מופרך שבמהותו עשוי להרתיע את הנתבעים; וכן מועד הגשת התביעה, בראי תכליתה של תביעת ההשתקה ככלי ליצירת אפקט מצנן כלפי נתבעים, שייסוגו מעמדתם, או לכל הפחות יתפשרו עם התובע – ומתוך ההבנה כי תביעת השתקה, כלל, לא מצריכה את בירור ההליך עד תום כדי להביא את התובע על סיפוקו (ר' רע"א 1688/18 **יגאל סרנה נ' בנימין נתניהו**, פסקה 7 (15.4.2018); רע"א 4512/20 **חברת מנו ספנות בע"מ נ' מעין בלס**, פסקאות 14-15 (14.10.2020), וכן ר' לעניין תחולת הדוקטרינה בישראל **גנאים, קרמניצר ושנוור**, עמ' 458).

22. אף שיתכן ויש ממש בעמדה העקרונית של המבקשת כי ניהול ההליך עד תום, עלול להביא במקרים המתאימים ל"השתקה"; ואף שיתכן כי ניתן לראות בכך נימוק למחיקת תביעה כזו או אחרת בשלב מוקדם של ההליך – אין משמעות הדבר, כי הדרך הנכונה היא לדון בשאלה זו טרם הגשת כתב ההגנה, ולפני שהובררה המחלוקת המדויקת בין בעלי הדין.

23. זאת ועוד, תביעת השתקה נשענת על ההנחה כי קיימים פערי כוחות בין התובע לבין הנתבע. במקרה זה, קבע בית משפט קמא כי המבקשת "...היא האחרונה מבין הנתבעים שיכולה לטעון לפערי כוחות ולתביעת השתקה כלפיה. אין לי ספק שמשאביה הכספיים וניסיונה רב השנים יסייעו לה לעמוד בפרץ". כפי שטענה המבקשת, לאמירה זו מצד בית משפט קמא לא היה כל בסיס ראייתי, ועל-כן אין לקבלה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

פני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

24. עם זאת, בהינתן כי שאלת פערי הכוחות בין הצדדים יכולה להיות רלוונטית, ומאחר והשאלה יכולה להצריך בירור עובדתי, נראה כי היה מקום לתמוך את הבקשה בתצהיר המבסס את הטענות העובדתיות. הנה כי-כן, התשתית העובדתית הנדרשת לצורך בחינת השאלה האם אכן מדובר בתביעת השתקה לא עמדה לפני בית משפט קמא, בעת שקבע כי המבקשת אינה סובלת מפערי כוחות מול המשיב.

25. לסיכום, אף שתוצאת החלטתו של בית משפט קמא, ולפיה יש לדחות את הבקשה לסילוק התביעה היא תוצאה נכונה, אלא שהיא נכונה לנקודת הזמן הנוכחית, ובית המשפט יוכל להידרש לבקשה כזו בהמשך ההליך, תוך התבססות על מסד עובדתי.

צירוף מספר נתבעים לכתב תביעה אחד

26. העניין השני שנדון בהחלטת בית משפט קמא, ונתקף במסגרת הבקשה, הוא שאלת צירופם של מספר נתבעים לאותה התביעה. זאת שכן, לטענת המבקשת, לא היה מקום לאחד את הנתבעים כולם לכתב תביעה אחד. אף בעניין זה נפלה טעות מלפני בית משפט קמא, והחלטתו באשר לשאלה לגופה, כמו גם הבקשה, ניתנו טרם זמנם.

27. תקנה 22(א) לתקנות הקודמות קובעת כי:

"מותר לצרף בחזקת נתבעים בתובענה אחת את כל הנתבעים למתן סעד – בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין – בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות, או כתוצאה של אחד מאלה, ושאלו הוגשו נגדם תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית"

28. כפי שציינתי בהחלטתי בע"ר (י-ם) 32264-01-21 **מקורות נ' עיריית ערד** (8.2.2021) (להלן: עניין **מקורות**), התקנות מאפשרות, במקרים המתאימים, להפריד דיון או לקבוע דרך דיון אחרת, מקום בו הצירוף עלול לסבך או להשהות את ההליך (תקנה 23 לתקנות הקודמות), ואף להורות על מחיקת שמו של בעל דין שצורף שלא כהלכה, או על צירופו של בעל דין נוסף, בכל שלב משלבי הדיון (תקנה 24 לתקנות הקודמות).

29. נקודת המוצא להכרעה בשאלת צירוף נתבע היא כתב התביעה, וההנחה היא כי אין להתחשב בעמדת בעלי הדין שאותם מבקש התובע לצרף. אולם, נקודת המוצא אינה בהכרח

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

נקודת הסיום, שכן הוספת נתבעים לפי תקנה 22 לתקנות הקודמות צריכה להיעשות על רקע הדרישות שבתקנה 24 לתקנות הקודמות.

30. שיקול הדעת הרחב המוקנה לבית המשפט, בבחינת צירופם של צדדים להליך מחייב מטבע הדברים כי בחינת השאלה האם מדובר בשאלה משפטית או עובדתית משותפת תיעשה לא רק על יסוד כתב התביעה, אלא על רקע בחינת המחלוקת כולה. זאת, תוך בחינת טענות ההגנה ומורכבותן. על בית המשפט לבחון מהן המחלוקות העובדתיות או המשפטיות שעתידות להתברר בתובענה; האם אכן מדובר בשאלה משפטית או עובדתית משותפת; והאם יש יתרון דיוני בבירורן באותו ההליך או בהליכים נפרדים (ר' עניין **מקורות**, פסקאות 40-41 וההפניות שם).

31. לא היה אפוא, מקום לקביעותיו של בית משפט קמא באשר לצירוף הנתבעים, בטרם הונחה לפניו יריעת המחלוקת המלאה, ובטרם נבחנה השאלה האם אכן יש שאלה עובדתית או משפטית משותפת, ונקבע שיש יתרון דיוני המצדיק את בירור התביעות יחדיו. אוסיף כי ספק אם בנימוק שעליו נשען בית משפט קמא כדי לבסס את מסקנתו, כי די בכך שנוכחותו של נתבע אחד תסייע לנתבע אחר, כשלעצמו, יש כדי להצדיק צירוף נתבעים לתובענה אחת – גם בנסיבות שבהן הצירוף אינו מקדם את היעילות הדיונית של ההליך.

32. לפיכך, אף שאין מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא לדחות את הבקשה להפריד בין התביעות, הרי שהנימוק לכך הוא השלב המוקדם שבו הבקשה הוגשה, ולא הנימוק שהובא בהחלטת בית משפט קמא.

33. מובהר כי אין באמור לעיל כדי להביע עמדה בשאלות לגופן, אלא אך ורק בשאלת העיתוי לדון בהן. טענות הצדדים שמורות להם.

סיכום

34. על יסוד כל האמור, הערעור מתקבל בחלקו. החלטת בית משפט קמא מבוטלת, אך לצד זאת, נקבע כי דין הבקשה שהגישה המבקשת לבית משפט קמא להידחות, וזאת בשל הגשתה טרם זמנה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

23 פברואר 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' זוהר ואח'

35. הזכות לפנות בבית משפט קמא בבקשותיה עומדת למבקשת לאחר הגשת כתב ההגנה או במועד אחר, בהתאם להוראות התקנות לעניין הגשת בקשות. על המבקשת להגיש כתב הגנה בתוך 15 יום ממועד המצאת פסק הדין.

36. בהתחשב בתוצאה, אין צו להוצאות. העירבון שהופקד יוחזר למפקיד באמצעות בא כוחו.

ניתן היום, י"א אדר תשפ"א, 23 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט

